

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20.—, polletne K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Lueger II.

Dr. Šusteršič je reševal včeraj težko nalogo. Shodu strankinih zaupnikov je moral dati kot načelnik S. L. S. tak obračun svojega političnega dela, da je dobil absolutorij s pohvalo in bil povrh še znova izvoljen za voditelja stranke.

Kakor vrtnar, ki ob slovesnih trenutkih z bujnimi cvetkami in drevesci umetno zakrije zamazano obzadje je bil včeraj dr. Šusteršič. Niti enega uspeha ni mogel navesti v svojem nagovoru, ki bi kazal, da je njegova stranka napredovala, varno je s cvetkami zastavil celo vrsto neuspehov, ki jih je doživela njegova stranka zadnje leto.

Poročal je o odstopu deželnega glavarja pl. Šukljeta. Predlagal je resolucijo, da naj se isti vzame z iskrenim obžalovanjem na znanje ter zajedno izreka nado, da se povrne gospod pl. Šuklje čimpreje na politično torišče. Podrobno poročilo o deželnem zboru in odboru je prepuštil dr. Lampetu, katerega je to pot nazval premier ministra.

Niti z besedico pa ni omenjal svojim zaupnikom načelnik stranke v kako kritičnem položaju se nahaja deželni zbor in deželni odbor. Čisto zamolčal je, da je deželni glavar pl. Šuklje podal demisijo tudi v prvi vrsti radi tega, ker ni hotel počakati, da bi se pod njegovim glavarstvom dežela gospodarsko uničila. Povedal ni dr. Šusteršič zaupnikom, da je deželni odbor spravil delo v tak nesrečen finančni položaj, da preti davkoplačevalcem 80% deželne doklade.

Predlagal je dr. Šusteršič v odobrenje ustanovitve samostojnega strankinega vodstva za Ljubljano. Povedal pa ni, da se je to vodstvo ustanovilo, ko se je popolnoma ponesrečil poizkus z novo, nalašč v doseg klerikalne večine sklenjeno volilno reformo, postaviti Ljubljano pod zastavo nedelne S. L. S.

Poročal je dr. Šusteršič o položaju na Dunaju. Toda kje je bil včeraj tisti mogočni dr. Šusteršič, ki se je še lanko leto skliceval na veliko »Slovensko Enotost«? Kje je bil včeraj tisti dr. Šusteršič, ki je še lani računal s Poljaki, ali se zanašal na kooperacijo in zaslobno v nemški krščanski socialni stranki? Slovesno je včeraj izjavil voditelj S. L. S., da šteje njegov »Hrvaško-slovenski klub« 27 izmed 316 poslancev in da se njihovo število ne da pomnožiti. Mi sami in samo mi! Ta izrek je ponavljal včeraj dr. Šusteršič žalostno. Bridko je, da mora biti dr. Šusteršič napram vladi tako krotak, bridko je, da mora k vladnim jaslim brez posebnih koncesij in brez nad. Težko nalogo bi imel včeraj dr. Šusteršič, ako bi stali pred njim razsodni in samostojni zaupniki. Prigrali pa so na shod župniki in kaplani v gručah ljudi, ki so odpirali zvedavo usta sicer pa kimali in na povelje svojih voditeljev pritrdjevali. Zato je imel dr. Šusteršič pravzaprav lahko nalogo. Da je bolje ugajal poslušalcem spregovoril je tudi o uradniškem vprašanju zavedajoč se, da je vsa navzoča duhovščina in da so tudi vsi ostali navzoči zaupniki zelo malo naklonjeni uradništvu. Zatrjeval je, da mora uradnik svoje moči posvetiti državi in ljudstvu, v tem pa mora vladati disciplina in red, ne da bi kak posamezni uradnik saril v kakem kraju kot paša. Te zahteve pa on kot ljudski zastopnik ni stavil tudi na duhovnike. Pravil je dr. Šusteršič, da privoščim dobrih uradnikov dobrih plač. Pozabil je, da najboljšim uradnikom — učiteljem ne zboljšajo plač. Za glavno hibo pri uradniškem

vprašanju smatra dr. Šusteršič, da je preveč uradnikov in zahteva, da se zmanjša število za 40%. Ne pove pa istočasno, da bi se v tem slučaju moralo zmanjšati število duhovnikov za 90%. Potem bi duhovščina res le Bogu služila in bi ne imela časa za politikovanje v cerkvi in izven nje.

Izigravajoč ljudske potrebe za maskiranje svojih osebnih in duhovniških stanovskih ambicij, je dr. Šusteršič tudi včeraj znal na spreten način sugerirati svojim somišljenikom neomejeno zaupanje v moč stranke.

Včerajšnji zaupni shod S. L. S. pa je vzlic temu čisto jasno pokazal, da ta nekdanja nepremagljiva moč ni več na višku, marveč da gre navzdol. Dr. Šusteršič je čutil celo potrebo opravičevati političen boj, četudi ga je opravičil s pljunki, ki jih ni bilo mogoče na nunah uradno dognati.

Predsednik shoda kom. svetnik Povše je s povdankom oznanjeval, da gre zahvala za tako sijajno strankino napredovanje v prvi vrsti njenemu načelniku. Ponosno navdušeno odobravanje, ki je sledilo tej zahvali, dokazuje, da moč klerikalne stranke ni zrasla iz idej. S. L. S. je le skupina interesentov in njih materialja, ki ga drži skupaj brezobzirna roka ene osebe. Umre voditelj, umre stranka.

Včerajšnji zaupni shod je nepobitno dokazal, da je v tem oziru dr. Šusteršič Lueger št. II.

Narodnost socialnih demokratov, družba sv. Cirila in Metoda in Lega Nazionale.

V mestnem svetu tržaškem so dne 2. decembra izmed socialistične delegacije trije zastopniki glasovali za predlagano podporo ital. Lega Nazionale in proti podpori, katero so predlagali slov. poslanci za Družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu, drugi trije so pa glasovali sploh zoper podporo obeh društev. Tržaški slov. socialisti so to zadevo postavili na dnevni red deželne konference, ki je zborovala v Trstu dne 10. decembra 1911. Sprejeta je bila sledeča resolucija:

»Uvažuje, da ima slovenski živelj v Trstu kot močna manjšina poleg italijanske večine brezdvomno pravico do obstanka in do svojega naravnega kulturnega razvoja; da tvori ogromno večino tega slov. življa baš slov. delavstvo; da je v prvi vrsti ljudsko in strokovno šolstvo, ki je edino delavstvu dostopno, sposobno širiti kulturo med delavskim slojem in ustvarjati moralne kakor tudi materialne predpogoje za končno socialno osvobodjenje; da ital. meščanska večina negira slov. življo v Trstu sploh pravico do obstoja in mirnega razvoja, zahtevajoč od slov. življa nasilno asimilacijo z italijanskim, in da so v Trstu šole Družbe sv. Cirila in Metoda, pri vseh svojih nacionalističnih in klerikalnih tendencah, katere slov. soc. dem. proletariat a priori odklanja, sedaj vendarle edini nadomestek javnega šolstva, izjavlja konference, da ne soglašajo z glasovanjem tistih slov. dem. poslancev, ki so v mestnem svetu tržaškem dne 2. decembra glasovali proti podpori Družbi sv. Cirila in Metoda niti z utemeljevanjem glasovanja; deželna konferenca nalaga bodočemu političnemu odboru, da v takih in enakih slučajih doseže sporazumno postopanje z ital. soc. dem. stranko v Trstu.« Dr. Puecher je zagovarjal, oziroma pojasnjeval

svoje in svojih tovarišev glasovanje, proti kateremu se obrača ta resolucija. Jedro njegovih izjavanj je bilo: Gospodarski interesi so močnejši od vseh narodnih idej in zato večje razrede različnih narodov trdneje in jih spajajo v velike mednarodne skupine. Narodi se ne morejo več uničevati, narodi imajo pravico in dolžnost skrbeti za svoj obstanek. Enako pravico imajo tudi manjšine narodov; to pa le tam, kjer imajo predpogoje in sposobnost do samostojnega individualnega življenja. (Češka manjšina na Dunaju, slovenska manjšina v Trstu.) Zato je občina dolžna skrbeti za slovenske šole, ne le v okolici Trsta, marveč tudi v mestu. Glede privatnih šolskih družb meni dr. Puecher, da mora občina, med tem ko ima dolžnost skrbeti za šole vseh svojih občinarjev, podpirati take družbe, da ustanavljajo šole tam, kjer so občine revne, in tam, kjer jih večine odrekajo. Italijanske občine naj podpirajo italijansko družbo, slovenske pa slovensko. Za »Lego« je glasoval, da bi z dotično podporo gradila šole tam, kjer jih italijanske občine ne morejo. Proti podpori Ciril-Metodovi družbi je pa glasoval, ker bi morala občina popolnoma skrbeti za slovenske šole v Trstu. Zasebnih šolskih družb ni mogoče obsojati kar povprek; kajti v njih se razširja elementarna izobrazba. Ta je pa predpogoje socializma. Konferenca tega nazora dr. Puecherja ni sprejela, kakor se vidi iz priobčene resolucije. Na konferenci je bila tudi manjšina, ki je menila, da bi se princip pravice bolje naglašal, če bi se zahtevala ustanovitev manjšinske šole in če bi se v resoluciji naglašalo, naj socialistični zastopniki glasujejo proti subvencijam zasebnim šolskim družbam. Temu nazoru je dal duška g. Milost v članku »Ponesrečen političen akt.« Članek povdarja, da je bila konferenca poklicana, da za lokalne tržaške razmere sklene navodilo socialističnim mestnim svetovalcem za postopanje v spornem vprašanju.

»Naši zapiski so mnenja, da v priobčeni resoluciji ni nič drugega, nego stališče, ki ga je konferenca zavzela nasproti inkriminiranemu glasovanju, in navodilo za postopanje v bodočih sličnih slučajih.

Kakor je videti, so tudi slovenski socialni demokratje primorani pečati se z narodnim vprašanjem v svoji stranki. Trdili smo že v prvi številki »Dneva«, da se naši socialni demokratje bistveno ločijo od čeških baš v narodnostnih vprašanjih, ki so razcepile na Češkem socialne demokratje in rodile avtonomiste. Zato pa je le pozdravljati prizadevanje »Naših zapiskov«, ki pišejo koncem poročilo o zgoraj popisanim konfliktu.

»Vsekakor je videti, da prihajata tudi za slovenske socialiste čas in potreba, da se prav energično pobrigamo za narodnostna vprašanja, ki so se začela med nami pojavljati.«

Čas za to je bil že zdavnaj, a gospodje potrebe niso čutili. Zamudili so že veliko prilike in čudno ni, da so v svoji organizaciji baš zato zaostali.

Zora vstaja na Balkanu.

Pod tem naslovom prinaša »Naše Jedinstvo« članek, ki je vreden upoštevanja ne toliko radi vsebine same, pač pa radi dejstva, da je omenjeni list v najožji zvezi s črnogorsko vlado. Po izjavljanju tega lista je situacija na Balkanu skrajno kritična; v tem članku, ki je napisan po informacijah iz Cetinja, so sledeči značilni stavki.

je soproga onega pogrešanega gospoda in hoče storiti prav vse, da pride na sled svojemu izgubljenemu soprogu. Da si olajša svoja poizvedovanja, je pripeljala seboj z Ruskega dva volčja psa, ki sta bila pokojnikova; gotovo ju bomo mogli pri iskanju dobro porabljeni.

»Pri teh besedah je začela gospa bridko jokati in je vzkliknila:

— Mrtev je — srce mi pravi, da ga ne vidim nikdar več, njega, ki je bil najboljši, najljubeznivejši mož. Nič več ga ni med živimi, vzeli so mi ga — ubili so ga!

»Ubili!« sem kriknil, — za božjo voljo, to bi bilo strašno!

»Ali povedati vam moram,« sem nadaljeval — da je imel skrito za pasom polno blagajno, in — kaj mi sedajle prihaja na misel — že res Gašpar Brand je srečal žida, Gašpar mu je še pokazal svojo gostilno — in gospod ga je zato obdaroval s srebrnjakom iz svoje blagajne — to je gotovo res.«

»Kdo je ta Gašpar Brand?« je vprašal policijski uradnik.

»Vojak, ki je odpuščen iz cesarske službe, sem mu odgovoril. «Odkar je odšel od vojakov, se potika po vasi in ne dela nič pametnega. Ni hče ga ne mara vzeti v službo, ker je velik prepirljivec in pretepač.«

»Vi ste župan občine,« je dejal policijski uradnik, »pošljite takoj po Gašparja Branda!

— To je bilo hitro storjeno, in čez par minut je stal Gašpar Brand pred policijskim uradnikom in črno gospo, ki je bila sedla med tem za mizo.

— Prikazen Gašparja Branda ni vzbujala posebnega zaupanja, ko je stopil pred uradnika v svoji stari, raztrgani obleki, s čepico na glavi in v svojih razhojenih čevljih.

— Ali vendar je takrat še bolje izgledal,

LISTEK.

Relikvija Napoleona III.

»Ko sta stopila oba z voza, skočila ven dva velikanska psa, kakoršnih nisem še nikdar videl. Bili so to reski volčji psi, kakor sem zvedel pozneje, ogromne bestije, z dlako kakor volno, s koničasto glavo in z rudečimi žarkimi očmi.

— »In jedva sem se dvignil s klopi, da pozdravim gosta, ker mislim, da namerava gospoda pri meni obedovati in se potem odpeljati dalje, ko skočita name oba psa, zgrabit me, a eden me je skoraj že popadel z zobmi za vrat, da sem mislil, sedaj je vsega konec.

»Ivan! — Osip! — sem! Nazaj!« je zaklicala gospa, in poslušno sta me izpustili zveri ter sta se z repom mahajoči priplazili do svoje gospodarice.

— »Ali meni je bilo dovolj; strah mi je legel v kosti, drgetal sem tako, da nisem mogel niti ene besede izpregovoriti. Moral sem sestiti na klop, sicer bi se sesedel.

— »In tedaj je pristopil k meni policijski uradnik, ki sem ga iz Strassburga dobro poznal, in je dejal:

— »Dovolite, da gremo v vašo hišo, gospod Ribodin; govoriti moram z vami o jako važni stvari.« — »Ko smo vstopili in je njegova spremljevalka dvignila pajčolan, sem zagledal obraz, kakor lepšega nisem še nikdar videl, ali bil je bled kakor smrt. Oči so bile rdeče od joka.

Gospa je nosila dolg žalni pajčolan, a to jo je delalo še bolj blede.

— »Gospod Ribodin«, je rekel nato uradnik, — »to je gospa Etelka Edelstein. Iz Varšave je

kakor danes, ko je popolnoma zanemarjen ter ni videti samo kakor potepuh marveč bi človek mislil, da je odrasel v gozdu — pa vsaj ste ga videli, orožnik!

— Uradnik je začel Gašparja takoj strogo zasliševati. Hotel je od njega na vsak način zvedeti, kaj se je bilo zgodilo z židom.

— Gašpar je imel poseben način vedenja, ki je moral ljudi razdražiti. Nasmejal se je uradniku naravnost v obraz in je rekel:

»Kaj sem jaz čuvar vseh židov na zemlji? Kako moram jaz vedeti, kaj se je zgodilo z njim?«

»Pa vendar ne boste tajili, da ste ga videli in z njim govorili?«

»Videl sem ga in sem z njim govoril. Saj sem mu jaz pokazal gostilno k »Dobremu angelju.«

»Ali vam je za to kaj plačal?«

»Gotovo, dal mi je srebrnjak.«

»A kaj ste naredili z njim?«

»Vrnil sem mu ga, ker nisem maral od njega nikake miloščine.«

»Ali se še spominjate, odkod je vzel gospod oni denar, ki vam ga je dal?«

»Tudi tega se spominjam. Vzel ga je iz svoje blagajne, ki jo je nosil za pasom.«

»Blagajna je bila takrat pač prazna?«

»Ravno nasprotno, gospod, bila je polna. Saj sem si že mislil: koga je neki ta žid ogoljufal, da ima toliko denarja.«

— Gospa v črni je zadržela, a uradnik se je obrnil k njej z besedami:

»Gospa, morda bi bilo bolje, da malo odidete. Mogli bi pri zasliševanju kaj slišati, kar bi vas žalilo.«

(Dalle.)

ruske diplomacije in politike: Balkan balkanskim narodom!

Ako se letos res obnovi poskus, ki ga Albanci poskušajo že skozi par let sem, tedaj bo ta poskus odločilen. Ker italijansko-turška vojna gotovo takrat še ne bo končana in neugoden položaj Turčije bodo izrabile balkanske države do skrajnosti!

Kako ohranimo svojo posest.

Nemci so se vrgli z vso silo na kupovanje zemlje. Proti temu delu bo treba nastopiti z odločnim in sestavnim delovanjem. Zabavljanje, jeza ali strah nam tu ne pomagata prav nič. Poročali smo že na kratko o obč. zboru »Braniborja«. To društvo naj tvori proti uteži nemškemu naselbinskemu društvu »Südmarki«. Njegov pomen bomo gotovo znali zadosti oceniti, če pogledamo, kakšno važnost polagajo Nemci na svojo »Südmarko«, kar je dosti izraženo s tem, če pomislimo, da je imela pretečeno leto 1 milijon kron dohodkov.

»Braniborjev« delovanje ima izpopolniti delovanje Cirilmetodove družbe: ta slovenski deci omogočuje slovensko izobrazbo, on ima pa reševati našemu narodu zemljo. Pomen zemljiške lasti se dandanes vedno višje ceni. Danes pač vsi jasno spoznavamo, da je narod, ki ni lastnik zemlje, samo trpen gostac v deželi kjer prebiva. Ne smemo nikoli pozabiti, da smo se Slovenci toliko stoletij ohranili v toliko, v kolikor smo bili v zvezi z zemljo. Od zemljišča odtrgani rodovi se po preiskovanjih modernih sociologov in higienikov degenerirajo in izumrejo po mestih že v 3, gotovo pa v 4 kolenu. Lep slučaj o tem nam navaja Vošnjak v svojih »Spominih«, kjer omenja, da so po nekaterih spodnještajerskih trgih in mestecih, kjer je on bival, nekatere hiše v 30 letih menjale po 6 gospodarjev, a brez vsaj enkratne spremembe pa da ni ostala skoraj nobena hiša. Svarilen vzgled zato naj nam bodo tržaški Italijani, umirajoči gospodarji tržaškega mesta.

Iz značaja društva »Branibor« sledi samo po sebi, da podrobno njegovega delovanja ne spadajo na veliki zvon. Lahko trdimo, da je tako društvo že narodna organizacija, ki se pojavlja na višji stopinji narodove dozorelosti, kakor se pojavljajo organizacije, ki delujejo in pridobivajo z zunanjimi nastopi, veseljami itd. Pri njem že predpostavljamo občinstvo, ki se zaveda, da je to organizacija, ki dela bolj z razumom, kot z čutom, bolj s številkami kot nastopi. Zato upamo, da tudi glede »Braniborja« ne bo občinstvo društva nič manj zato podpirlalo, ker »o delovanju Braniborja ni nič slišati.« Torej za sedaj: pristopajmo kot ustanovniki (občine, zadruge, zavodi) in kot člani (posamezniki), ter snujmo podružnice. Za dopise in denarne pošiljatve zadostuje naslov: **Branibor-Ljubljana.**

SPLOŠNI PREGLED.

Predsednik zagrebškega sodnega dvora Ivan Šibenik je umrl včeraj v Zagrebu v starosti 77 let. Umrl je širši javnosti znan, ko je vodil obravnavo proti hrvaškemu politiku in kriminalistu ter glavnemu zagovorniku v veleizdajniškem procesu dr. Hinko Hinkoviču, ki ga je tožilo državno pravništvu radi klevečanja sodnih oblasti. Ves kulturni svet se je takrat zgražal nad postopanjem predsednika sodnega dvora, ki je vodil obravnavo na skrajno pristranski način.

Italijansko vseučiliško vprašanje. Minule božične praznike so se vršila v Trstu posveto-vanja italijanskega dijaštva o vprašanju italijanske pravne fakultete. Posveto-vanja so se udeleževali tudi italijanski državnozbornski poslanci, ki so podali poročilo o sedanjem stanju tega vprašanja. Splošno se je obsojala nedostojnost nemške narodne zveze, ki je v zadnjem trenutku spremenila svoje mnenje, ter zavzela italijanskim zahtevam popolnoma nasprotno stališče. Predlogi, ki so se stavili od raznih strani glede mesta italijanski fakulteti, posebno pa glede Krakova, za kar se je zavzemal tudi naučni minister Huszerek, so za Italijane docela

nesprejemljivi, da celo omalovaževalni. Dijaštvo je sprejelo na podlagi poročil poslancev resolucijo, ki v nji izjavljajo, da vzamejo rešitev predloge glede italijanske pravne fakultete le tedaj na znanje, ako se kot nje mesto določi Trst, pozivljajo italijanske poslance, da naj zastopajo to stališče do skrajnosti, prepnuščajo pa akcije po vseučiliških sklepom dunajskega in graškega vseučiliškega dijaštva italijanske narodnosti.

Preradgi uradni listi. Vlada je ustavila izdajanje uradnega lista za Tirolsko in Predarlško, ki je dozdaj izhajal kot dnevnik, a doslej bo izhajal vsak teden. Vsled premajhnega števila naročnikov namerava vlada skrbeti izdajanje uradnih listov kot dnevnikov tudi v nekaterih drugih kronovinah, ker pride za vlado izdajanje in financiranje teh listov predrago in hoče na ta način nekaj prihraniti. — Tudi tirolski uradni list za italijanski del dežele, ki je izhajal doslej v Tridentu in deljanskem jeziku, je prenehal izhajati kot dnevnik.

DOPISI.

Iz Vrhnike. Silvestrov večer, katerega je priredilo tukajšnje telovadno društvo »Sokol«, je bodisi v gnotnem, kakor tudi v moralnem oziru nad vsa pričakovanja sijajno uspel. Zanimanje za to veselico je bilo tako veliko, da se je naša čitalniška dvorana že pred začetkom do zadnjega kotička napolnila. Točno ob 8. uri se je začel nad vse zanimiv program, ki je že pri prvi burki »Ne kliči vraga« obetal biti izoboren. Ni nas toliko začudilo igranje g. Kermavnerja, ker smo imeli že dostikrat priliko, občudovati njegovo spretnost, pač pa smo bili razočarani od naših novih gđ. igralcev. V prvi vrsti moram omeniti vrle narodne gospodične Ivko Kunstelj in Zitko, ki so prvič nastopile na našem odru in vzbudile v občinstvu splošno pozornost. Kot tako spretno igralke bi jih želeli čestokrat videti na našem odru tudi v večjih vlogah. Izmed toli zanimivih točk moram omeniti umetniško igranje svetovnoznane virtuozna na gosli Mr. Happy Holligen (g. Milan Korenčan), ki ni mogel pri nobeni kretnji utajiti »pristine« ameriške krvi. Iz posebne prijaznosti ga je spremljala na glasovir gđ. Malči Komotarjeva, kateri tem potom najiskrenejša zahvala. Dobro razpoloženje občinstva je prišlo do vrhunca, ko je nastopil komični kvartet (g. Mirko Korenčan, Tischler, Nagode, Kermavner), ki se je moral na splošno željo ponavljati. Dosti aplavza in smeha je žel tudi nam dobro znani g. Japelj, ki je zopet pokazal v svojem komičnem nastopu »Vaški policaj«, da je mož na mestu. Videli smo prvič na našem odru prav izborna izpeljane mramornate kipe. Pred »Alegorijo«, katero je režiser tega večera g. Tischler prav imenitno aranžiral, se je poslavljaj g. načelnik Perne v imenu društva od leta 1911 v jedrnatih besedah in želel, da naj ostanejo tudi v bodočem letu vsi prijatelji Sokolstva društvu naklonjeni. Da se v prvi vrsti hvala neumornemu in vstrajajočemu v prvi vrsti hvala neumornemu in vstrajajočemu članu g. Tischlerju, kateremu izrekamo tem potom našo najiskrenejšo hvalo. Po polnoči se je šibila dvorana do ranega jutra pod nogami urnih peslavec. Prav zadovoljno smo se ločili od tega zabavnega večera z željo, da nam priredi društvo »Sokol« prav kmalu tak vžitek. Ogronna množina obiskovalcev je pa dokazala, da nam postaja naša čitalniška dvorana prav tesna in želeli bi bilo, da se najdemo kmalu v tako dolgo obetani dvorani bodočega sokolskega doma. P.

DNEVNI PREGLED.

Cenjene dopisnike prosimo, naj nam pošiljajo resna in točna poročila na naslov: »Uredništvo neodvisnega političnega dnevnika »Dan« v Ljubljani.

Novi dnevnik »Dan« razpošiljamo deset dni na ogled kavarnam, gostilnam in zasebnikom in prosimo, da nam pošljejo naročnino, oz. naznanijo po dopisnici na upravništvo »Dneva«, da se naroče. Plačuje se list v naprej do 10.

vsakega meseca, sicer se list z 10. številko ustavi.

Novi dnevnik »Dan« smo razposlali vsem tobakarnam v nadrobno prodajo. Prosimo, da prodajajo list proti običajni proviziji. Koliko iztisov lista želi kakšna tobakarna, naj to javi upravništvu »Dneva«.

»Dan« je postal v Ljubljani in zunaj že v teh par dneh, kar izhaja, zelo priljubljen in se pridno oglašajo naročniki. Skrbeli bomo, da napravimo »Dan« še bolj zanimiv in raznovrsten. V to svrhu nam je treba podpornikov v obliki naročnikov in dopisnikov. Apeliramo posebno na napredno učiteljstvo, da razširja »Dan«, ga priporoča in pa da poroča v list vse važne novice. Prosimo pa, da se nam poroča le resnica v kratki obliki, ker hočemo, da bo »Dan« služil le resnici.

Shod zaupnikov S. L. S. se je vršil včeraj v »Unionu«. Predsedoval mu je posl. Povše. Ocenio dr. Šušteršičev govor prinesemo v uvodniku. Opozoril nas je zlasti na volitve v trgovsko-obrtno zbornico. Zanimiv je bil tudi v toliko, v kolikor je dr. Šušteršič pojasnil, da ni več opozicionalec, marveč vladinovec. Poleg dr. Šušteršiča so še govorili prof. Jarc, dr. Lampe in dr. Vinko Gregorič. Posebnega zanimanja za shod ni bilo. V pozdrav je došlo pet brzojavk.

Klerikalci in volitve v trgovsko-obrtno zbornico. Včerašnji shod klerikalnih zaupnikov je bila velika agitacija za volitve v trgovsko-obrtno zbornico. Ravno tak utis imamo kakor da bi se shod sklical samo z namenom pripraviti tla za te volitve. Zlasti je agitiral zanje dr. Šušteršič, ki je povdarjal, da se udeležiti teh volitev S. L. S. z vso svojo močjo. Pozval je zaupnike naj se strnejo v bojne čete in naj gledajo, da si izvojujejo sijajno zmago, ki bo dala klerikalni stranki pri bodočih, deželnozbornskih volitvah dva nova poslance iz trgovske in obrtne zbornice. — Vsi na noge — pokažite, da smo tako močni, da se nam nič vstavljati ne more! Kličemo radi tega tudi mi našim obrtnikom in trgovcem!

Za člane vodstva S. L. S. so bili včeraj na shodu zaupnikov izvoljeni: prelat Andrej Kalan, Luka Smolnikar, dr. Vinko Gregorič, kanonik Josip Šiška, dr. Doljšak, Ivan Stanovnik, I. Jeriha iz D. M. v Polju, Ivan Kregar, Anton Čarar, dekan Anton Koblar, Karl Dermastija, župnik Janez Kalan, Rajko Marenčič (Kranj), Ivan Podlesnik ml., kurat Abram iz St. Petra na Krasu. — Poleg teh so v vodstvu stranke vsi državni in deželni poslanci ter zastopniki političnih društev S. L. S.

Pojasnilo. Včerašnji članek »Naši narodni grehi« smo posneli po »Slov. Braniku«, kar je sinoči pomotoma izostalo pod člankom; zato danes to popravljamo!

Posnemajmo vredno. Rodoljubni gg. uradniki, podporniki in delavci južne železnice na južnem kolodvoru so se zavezali, mesečno svoto nad 30 K prispevati dij. podpornemu društvu »Domovniku«. Iskrena hvala!

Naslovna knjiga. Založništvo Ig. pl. Kleinmayr in F. Bamberg je izdalo in založilo za l. 1912 slovensko-nemško Naslovno knjigo in znamenek trgovin in obrtov za deželno stolno mesto Ljubljana, ki jo je po uradnih virih sestavil c. kr. okr. glavar v p. Štefan Lapajne. Knjiga obsega točen naslovnik ljubljanskega prebivalstva, ter obširen znamenek ljubljanskih trgovcev in obrtnikov. Lična knjiga stane vezana 4 krone. Založništvo namerava izdati odslej vsako leto tak naslovnik ter ga vedno dopolnjevati. Ljubljansko občinstvo je potrebovalo tak naslovnik in mu bo ta knjiga prav gotovo dobrodošla.

Predavanje g. prof. Westra o potovanju po Bosni in Hercegovini. Včeraj zvečer je predaval v Mestnem domu g. prof. Wester o Bosni in Hercegovini. Poročamo kratko o tem veleznimivem in poučnem predavanju: G. predavatelj je govoril najprej o zgodovini in geografiji obeh dežel; orisal je navadne popotne proge in njih večja mesta: Banjaluko, kraljevsko mesto Jajce s slapom in jezerom, Travnik in glavno mesto Bosne, Sarajevo; o tem mestu je povedal marsikaj zanimivega, tako, da so poslušalci dobili jako jasen pojim o karakterju glavnega mesta in o življenju v njem; orisal je nadalje progo do Višegrada, čez Ivan-sedlo v Neret-

ljansko dolino, Mostar, do konca Boke Kotorske. Omenil je, kako se najbolje potuje, povedal imena hotelov, razne udobnosti potovanja, planske izlete. V drugem delu predavanja se je peal g. profesor z narodnostjo, verstvom in naobrazbo bosanskega ljudstva, z bogastvom zemlje in z industrijjo. Končal je z apelom, da naj vsak, kateremu je le mogoče, obišče ti deželi; potovanje mu bo razširilo duševno obzorje in spoznal bo dve jako lepi deželi našega slovenskega juga. Govornik je žel za svoja izvajanja obilo pohvale.

Mestno drsališče bo otvorjeno že jutri, ako ostane mraz tak, kot je bil v zadnjih dneh. Da se namreč drsališče otvori, mora biti led 7 cm debel in včeraj zvečer je imel že 6 cm debelosti. Paviljon je zopet restavriran, za dober buffet bo skrbnjeno, tako da bo letos, ako ostane mraz, zopet drsanje eden najlepših zimskih športov v Ljubljani.

Zimski šport. Iz Kranjske gore se nam poroča: Snežne razmere so jako ugodne za vse stroke zimskega športa. Kranjska gora ima že delj časa dovolj snega in je zato pač edini kraj na Kranjskem, kjer je mogoče letos voziti smučji in sanke. Zimska športna karta stane iz Ljubljane do Kranjske gore semintja K 4.40. Prijatelji zimskega športa, ki gotovo nestrpo pričakujejo prvih ugodnih zimskih športnih poročil, imajo priliko da na praznike (v soboto ter nedeljo) obiščejo to krasno zimsko pokrajino ter uživajo vse krasote zimske narave.

Vojaštvo v Bohinju. Kakor smo poučeni iz zanesljivih virov, nastanijo že to pomlad v Boh. Bistrici za stalno večje število vojakov. Po našem naziranju bi ta nastanitev pomenila prevrat v Bohinju, zlasti kar se tiče gostilničarskega stanu, odnosno tamošnjih hotelov. Znana stvar je namreč, da je premnogokrat že samo vojaška posadka povod za zvišanje tujškega prometa. Tega se smemo po pravici nadejati tudi v Bohinju in zato pričakujemo, da bodo tamošnjim gostilničarjem ob enem s to nastanitvijo nastopili po daljšem premoru že vendar enkrat nekoliko boljši časi.

Številno konkurzov v letu 1910. Zadnja številka naredbenega lista pravosodnega ministrstva prinaša statistiko v letu 1910 otvorenih konkurzov za vse avstrijske kronovine. V letu 1910 se je v Avstriji na novo otvorilo 1276 konkurzov, od teh 20 na Kranjskem, vseh tekočih konkurzov pa je bilo 2453, od tih 39 na Kranjskem. V letu 1910 se je skončalo skupno 1270 konkurzov, na Kranjskem 16. V primeri z l. 1909 sta bila na Kranjskem dva konkurza manj. Statistika konkurzov je žalosten dokaz gospodarskega stanja Avstrije.

Umrlijost v Ljubljani. V preteklem letu je v Ljubljani umrlo 1371 oseb — tedaj 70 več kakor leta 1910. V raznih bolnicah, hiralnicah, ubožnicah, zdraviliščih kamor prihaja v pretežni večini ljudstvo s kmetov, jih je umrlo 856 (okroglo 62 odst.) v zasebnih stanovanjih pa samo 515 (okroglo 38 odstoktov). V prvi polovici leta je bilo 762, v drugi pa le 645 smrtnih slučajev. — Zdravstvene razmere našega mesta so tedaj v splošnem prav ugodne.

Umrli so v Ljubljani: Dne 3. decembra: Fran Vrhovnik, bivši krojač, 39 let, Radeckega cesta 11. — Alma Dovečar, hči plačilnega natakarja, pol leta, Kolodvorska ulica 8. — Ivan Smolič, delavec, 36 let, Južni kolodvor. — V deželni bolnici: Dne 3. prosinca: Josip Rotar, posestnikov sin, 9 let.

Tudi znamenje časa. Preteklo sredo na sejmov dan se je peljal po Poljansem predmestju škof z novoletnim voščilom k Röger-ju. Pred II. državno gimnazijo ga zagleda kmetič in glasno kaže na škofovo ekvipažo: »glej ga bisagarja«.

Konj splašil se je bil predvčerajšnjem v Šolskem drevoredu prodajalki sadja Ivani Prekovi iz Štefanove vasi ter zapeljal z vozom pri jubilejskem mostu med tam razpostavljeno lončarino, katere je precej zdrobil, vrhu tega pa še polomil tam stoječo samokolnico tako da je napravil za 35 K škode. Konj se je bil prestrašil v drevoredu prašičeve kože.

Pijančova postelja. Včeraj popoldnese je do Cesar Jožefovega trga primetal neki Jožef Wolf, ker so mu pa noge postale prešibke, si je kar na javnem trgu postal, stražnik je imel precej posla, predno ga je dovedel v varnost. Da je

Potovanje po Južni Ameriki.

(Konec.)

(Po Mitteilungen des österreichischen Export-Vereines.)

Tudi 9. novembra smo obiskali neko Estancijo in naslednji dan smo si ogledali v pristanišču Buenos Airesa mlin, ki je, kakor tam zatrjujejo največji na svetu.

K obedu, katerega je dal g. Krupp v Jocheylclubu argentinski družbi, je prišlo 80 oseb in se je obed odlikoval po svoji zvršitvi. Veliko je k temu pripomogla godba, ki je privabila vse polno ljudi, ki so stali po hodnikih in poslušali krasno godbo.

11. novembra smo zapustili mesto Buenos Aires. Mesto je zelo razprostrto s pravokotnimi ulicami, terasnimi hišami, velikimi parki in modernimi napravami.

Šele na potovanju v Chile smo mogli spoznati deželo Argentino samo. Argentinja zavzema po širokosti skoraj vso Južno Ameriko, ker samo mal pas pripada državi Chile. Razprostira se od 22. do 55. stopinje geografske širine, to se pravi, da se razširja Argentinja v zgornjem delu v vročem pasu, spada večinoma v zmeren pas in najjužnejša točka je oddaljena samo 10 stopinj od južnega tečajnika. Površina Argentine meri 2.950.520 km², površina Avstro-Ogrske monarhije meri pa samo 676.062 km², tedaj je Argentinja štirikrat tako velika kakor Avstrija.

Najzanimivejše je, da majnka tej deželi prebivalcev. Med tem, ko pride v Avstriji na

km² 76 ljudi, v Nemčiji 120, pride v Argentini samo 2,3 prebivalcev.

Po veliki večini je Argentinja nižina. Ne dobi se niti kamnov niti šodre, tako, da bi mogla ta nižina, spremenjena v rodovito polje, zalagati ves svet z žitom. Če se ne razvija poljedelstvo v Argentini tako, kot bi bilo želeli, je temu vzrok več dejstev. Predvsem dežuje v deželi premalo in zato so slabe letine zelo goste. Poleg tega pa primanjkuje zelo delavcev. Toda, če bi se tudi posrečilo odstraniti ti zapreki, bi se moralo omejiti poljedelstvo samo na kraje, v katerih se nahajajo železnice. Ker ni v Argentini potrebnega materiala za gradnjo cest, zato se more vršiti ves promet le potom železnice. Zato pa tudi napreduje gradnja železnice v zelo veliki meri in ima danes Argentinja po dolgoti tira več proge kot Avstrija. Gradnja železnice pa je tam tudi dokaj cenejša in enostavnejša, ker je le malo rek in ker ni nobene vzpetosti. Po zemlji položje hlode, čez te tir in takoj nato gre že vlak po tej progi in sicer v največji hitrosti. Tako traja vsa vožnja od Buenos Airesa pa do Kordiljerov samo 24 ur; vedno naravnost, brez vsakih ovinkov gre proga. Kljub temu pa je vožnja zanimiva, ker se vedno dosti vidi.

Zelo pa moti pri vožnji po argentinskih železnicah nezonsen prah, ki nastane vsled tega, ker se položje hlodi naravnost v humus, kar povzroča prah.

Vožnja je trajala čez to nepregledno nižino do vznožja Kordiljerov 24 ur. Pri Mendozzi se začena ozkotirna gorska železnica, ki že pelje čez to mogočno gorovje.

Kordiljeri so vulkaničnega značaja, nimajo skoraj nobenega rastlinstva, dosežejo pa deloma prav veliko višino; najvišja gora je Acon-

cagua (čez 7000 m). Zadnja postaja na argentinski strani je »Las Cuevas«. Tu vidimo, kako se vspne cesta, ki je bila prej edina zveza med Chile in Argentino, do višine 3980 m. Šele leta 1909. so naredili skozi to gorovje tunel, po katerem se pripelje v Chile v 18 minutah. Ta železnica je zelo slabo zidana. To smo tudi videli na lokomotivi, ki ni ležala daleč proč od tira. Na chilski strani leži 1262 m visoko malo mesto, Los Andes, kjer nas je pričakoval odposlanec našega poslanstva in ki je potem prevzel vodstvo. Chilška vlada je nam dala na razpolago poseben vlak, ki nas je pripeljal ob enajstih ponoči v Santiago, kjer nas je na kolodvoru pričakovala tisočglava množica.

Naslednji dan nas je povabil k sebi predsednik chilške republike, kamor so tudi prišli vsi ministri in dostojanstveniki. Ta dan spada med najboljše spomine vsega potovanja.

14. novembra smo odpotovali iz Santiago in prišli po kratkem prekinjenju vožnje v Las Salinas, chilskem mornarskem arzenalu, pozno popoldne v Valparaiso. Ob pol osmih zvečer smo prišli na povabilo našega generalnega konzula pl. Flescha v klub, kjer smo večerjali, nato pa odšli v gledališče, kjer je imela naša godba koncert. Ker smo morali že ob pol štirih jutraj odpotovati, zato nismo to noč nič spali. Ob sedmih smo prišli zopet v Los Andes in tu zvezmo, da se je pokvaril tir in da je promet za 24 ur ustavljen. Tako smo morali ostati ves dan v Los Andes. Na prošnjo tamošnjega župana je priredila naša godba na odprtem dvorišču hotela koncert, katerega so se udeležili vsi prebivalci cele okolice.

Naslednjega dne ob petih jutraj je zapustil naš poseben vlak Los Andes. Par ur pozneje je skočil en vagon s tira; ker ni moglo

osobje vlaka spraviti vagon zopet na tir, je odšla lokomotiva po pomoč v Portillo, dočim smo se mi izprehajali v višini 3000 m. Vagon so potem zopet srečno spravili na tir, mi smo pa zamudili vsled obeh nezgod 24 ur, in smo zato morali takoj odpotovati iz Buenos Airesa, ker je bil določen odhod »Argentine« s 17. novembrom.

Na povratku smo se ustavili v Montevideo, kjer smo bili od vlade zelo prisrčno sprejeti in porabili naše bivanje v Santos za izlet v Sao Paulo, v mesto, ki leži 800 m visoko in kjer bivajo vsi bogati braziljanski trgovci s kavo.

Tu smo se seznanili med drugim tudi z g. dr. Seugom, ki ima kot operater in posestnik svoje bolnice precejšen upliv. Plača operaterja je zelo velika, ker tu prejme zdravnik za eno operacijo čisto 20.000 do 30.000 K.

Zalibog smo morali kmalu odpotovati iz Sao Paulo, ker smo morali z ozirom na priprave v Rio, tam dospeti pravočasno. Dospeli smo v resnici pravočasno in peljali se, kakor preje mimo dreadnoughtov, ki smo jih pozdravili z braziljansko himno. Na naše začudenje pa nismo opazili v mestu nobenega gibanja, vse je bilo kot izumrto. Samo strelji iz topov dreadnoughtov so pretrgali grobno tišino. Začetkoma smo mislili, da je to le manever, a kmalu so nas poučile kroglje, ki so padale na desni in na levi strani našega parnika v morje, da je to resnica. Kljub nevarnem položaju se je spustil en čoln z ladje, ki se je odpeljal v mesto, da nas pouči o stanju. Po povratku čolna smo zvedeli, da smo priče revolte mornarice. Ker je bilo nevarno, da ne zadenejo kroglje našo ladjo smo odpulili bolj globoko v pristanišče. Ko smo pluli v pristanišče, so se pa pojavili

občinsvo imelo pri prizoru precej zabave, je razumeno samo ob sebi.

Kolo ukradeno je bilo sinoči slugi Zadružne zveze Vinkotu Zabukovcu iz hiše št. 32 na Dunajski cesti. Kolo je bilo črno pleskano »Torpedo« prostega teka je imelo ravno balanco, strešice proti blatu, svetilko za olje, sedlo je bilo preoblečeno pa z zelenim plišem. Tovarniška številka je 42024, magistratna številka pa 138 črna na rumenem polju. Kolo je vredno 50 K.

Nagla smrt. Danes ponoči je v čakalnici na južnem kolodvoru nagloma umrl 1876 v Plaščičah na Hrvaškem rojeni delavec Ivan Smolčič. Navedenec je bil preje v bolnišnici v Kandiji pri Rudolfovem ter je imel neozdravljivo jetiko. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Sprevodnik okraden. Dne 1. t. m. je bila v vlaku od Rudolfovega do Ljubljane sprevodniku Jožefu Pöschlu ukradena črna usnjata torbica v kateri je imel za 25 K raznih potovalnih potrebščin.

Zaradi politike. Sinoči okoli 10. ure so se bili v neki gostilni zaradi politike sprli trije gostje. Ko so se nehali psovati s faloti in lumpi, so si skočili v lase in se pričeli obdelavati. Straznik je napravil prepirno konec.

V znamenju alkohola. Že precej pozno sinoči se ga je bil nek brezposelni natakarkar tako nasrkal, da je na Cesarja Jožefa trgu obležal in so ga morali na magistrat prepeljati z zelenim vozom.

Zaradi prepovedanega povratka je bila včeraj aretovana tujemu imetu zelo nevarna Marija Jekovčeva iz Gorenjskega. Izročili so jo sodišču.

Pasji kontumac. Ker se je pri nekem psu v Rudniku pojavila steklina je okrajno glavarstvo za celo občino razglasilo pasjo kontumacijo.

Nabiralnik Ciril in Metodove družbe je bil najden v Simon Gregorčičevi ulici. Lastnik naj se zglaš čim prej pri policiji.

Izgubljen. Na silvestrov večer se je izgubil v gostilni pri Zvezdi (Ster) do Reberska ali pa do Anžoka v Sp. Šiški zlat moški prstan z dvema opalom. Najditelj naj odda istega v tobakarni na državnem kolodvoru.

Učenci za gostilničarsko obrt. Znana stvar je, da je ravno med Slovenci med možkimi bilo doslej jako malo zanimanja za gostilničarsko obrt, kar najraje posnamemo iz tega, da je pri nas v večjih hotelskih restavracijah prav malo domačinov-natakarkarjev in da tudi v kavarnah ni mnogo boljše. Pri nas se menda smatra še vedno natakarski poklic za nekaj — nečastnega, kar poleg tega še ne nosi nobenega posebnega zaslužka. Temu pa nikakor ni tako. Natakarski stan je gotovo vse prej kot nečasten in tudi kar se tiče zaslužka, gotovo ni noben zadnjih stanov. Nasprotno: pridni, vestni in za svoj poklic vneti natakarkarji so še vedno in povsod dobro izhajali in si tudi kaj prislužili. Zato bi ne priporočali samo posameznim gostilničarskim sinovom, ampak tudi drugim mlajšim, ki bi jih veselil ta stan, da naj stopajo zlasti v Ljubljani v boljše restavracije ter kavarne kot učenci. Ljubljanska gostilničarska zadruga namreč prav rada preskrbuje taka mesta in le želi, da bi se dovolj domačih moči zgledalo v ta namen pri njej. Na ta način bi se namreč polagoma odpravilo tudi v natakarskem stanu pomanjkanje domačih moči.

Odbor profesorskega društva se je sestavil takole: Predsednik dr. Jakob Žmavc, podpredsednik prof. Alojzij Tavčar, tajnik dr. Fran Ilešič, blagajnik dr. Valentin Korun. Osební referent je dr. Gvidon Sajovic. Odborniki brez portfelja: prof. Lederhas Ludvik, Karel Cepuder (Kranj) in J. Kržišnik (Sent Vid). Namestniki: dr. Josip Cerk in dr. Josip Šmajdek, pregledovalci računov: dr. Josip Pipenbacher in prof. Anton Stritof.

Velika plesna veselica, ki jo priredi slovensko društvo podružnica v Radovljici, dne 6. t. m. v zdraviliškem domu na Bledu, bo nekaj posebnega. Ta večer se preselimo v bajnolepo dolino Vrata z »Aljaževim domom«. Zanimiv bo pohod na Trento. — Strežejo narodne dame. Kdor hoče preživeti par lepih uric na našem divnem Bledu — prihiti ta dan na Gorenjsko. — Podkovane čevlje deni v nahrbtnik, obuj lažje, ker Bled se čuti v pomladnem času — sneg lahko gledaš na vrhovih naših gorskih velikánov. — Dobro došli! — Gostilničarji so sklenili dati prenočišča za polovično ceno.

Radiograf Ideal. Danes specialni večer z mnogovrstnim vspešnim kot n. pr. »Vlomilec

torpedni lovci in torpedovke, na katere so začeli iz oklepnic takoj streljati, tako, da smo bili zopet v nevarnosti. Bivanje v pristanišču je bilo zelo neprijetno. Ko smo pa zvedeli, da ne bodo rodila pogajanja nobenih sadov in da bodo mornarji na mesto najbrže streljali smo zapustili pristanišče.

Vendar pa nam ni ta dogodek vzel dobre volje. Na povratku smo se, potem ko je bil oficijalen program končan in ko smo bili brez skrbi, izborni zabavali. Tako je minula vojnja prijetno, kljub temu, da je bilo vreme slabo in da je bilo morje zelo razburkano. Vsled tega tudi nismo mogli izstopiti v Tangerju, kot smo prvotno nameravali.

V Sredozemskem morju smo doživeli še en zelo razburljiv dogodek. En mož posadke je namreč padel v morje; ko so spustili dva rešilna čolna v morje, se je pri enem čolnu utruga vrvi in posledica je bila, da sta padla dva mornarja v morje. Po mnogih brezuspešnih poskusih se je končno vendar posrečilo rešiti vse.

Po enodnevnem prekinjenju vožnje v Napolju smo prišli čisto po programu 15. decembra v Trst, kjer se je razšla potovalna družba.

Dne 13. januarja zvečer vsi na „Sokolski raj“ Sokola I. v Mestni dom!

in usmiljenka. »Diyji mož iz Bornea«. »Morici ljubljanski življenje«, velekomična posnetka. Jutri velika senzacijska »Celica« št. 13, realistična drama. Prihodnji teden sta na vspešnem dve veliki novosti.

PROSVETA.

Vesele ženske windsorske. Sinočnja repriža te klasične Shakespearjeve komedije je uspela kar najbolje. Boljši je bil g. Verovšek, ki je igral z večjim temperamentom in razvijal nepriljeno komiko. Posebno je pa ugajala ga. Štrilova s svojo naravno in umerjeno igro. Tempo igre je bil pa očividno prepočasen, posamezne scene so bile vsled nekaterih neprosto-voljnih pavz preveč razvlečene, za to je trajala predstava predolgo. Nekateri igralci so čakali vedno svojih iztočnic mesto da bi govorili vsepovprek, kar prinese v taki komediji ognja in življenja. Sicer je pa priznati, da je bila repriža jako srečno uprizorjena, seveda ako abstrahiramo vse ono, kar od ljubljanskega odra v tehničnem oziru ne moremo zahtevati. Glede inscenacije bi omenil, da ne dela nič kaj lepega utisa, ako vidi občinstvo v vseh kulisah svedre, kar smo opazili včeraj v krčmarjevi sobi, ko so moleli iz vseh sten svedri! Tudi na take stvari je treba paziti. Gledališče je bilo razmerna slabo obiskano. **Quidam.**

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v petek je slavnostna predstava na čast gostom, ki pridejo na 50letni jubilej naše čitalnice, ter proslava kulturnega dela Narodne čitalnice ljubljanske. — V soboto ob polu 3. uri popoldne pri znižani ceni velika opera »Carmen« (za lože nepar), zvečer že ob 7. uri Finžgarjeva ljudska drama »Naša kri« (za par). — V nedeljo popoldne ob 3. uri »Vesele ženske windsorske« (za lože par), zvečer opereta (za nepar).

Koncert »Glasbene Matice«. V koncertu dne 14. januarja izvajale se bodo zopet izključno izvirne slovenske skladbe in sicer pride na koncertnem odru do besede deset skladb osmih slovenskih skladateljev. V orkestralnem delu se bodeta izvajali Lajovičevi simfonični skladbi za orkester »Capriccio« in »Andante«. Ti dve skladbi sta se v koncertih Glasbene Matice prvokrat izvajale v dne 12. in 20. marca 1904 z vojaškim orkestrom v Nar. domu pod vodstvom g. Hubada. Sedaj jih bo izvajal tretjič orkester Slov. Filharmonije. Razven v koncertih Gl. Matice se ti dve skladbi še nista nikjer izvajali. Največji del koncertnega izvajanja bo pripadal v tem koncertu pevskeemu zboru Gl. Matice in sicer nastopi moški zbor s 4 najnovjšimi modernimi slovenskimi skladbami, ki se v Ljubljani niso še nikdar izvajale. Te so: dr. G. Krekova moderna moška zbor »Bratje v kolo se vstopimo« (poklonjen Gl. Matici) in »Barčica« iz Novih akordov. Devova pesem »Tihi veter od morja« in Jos. Michlova balada za moški zbor »Atila in ribič« iz Aškerčevih »Jadranskih biserov«. Mešan zbor nastopi samostojno s 3 skladbami in sicer s prvokratnim izvajanjem Gerbičevega mešanega zbor »Pozimi«, ki je posvečen Gl. Matici, nadalje se izvaja prvokrat javno Emil Adamičeva »Večerna«, »Solnce se je skrilo« in pravtako izvaja Gl. Matiča prvokrat St. Premrlovo skladbo »Pesem žrjavov«. V sklepnem delu koncerta se bo ponovilo največje domače delo iz lanske koncertne sezone, pevskeemu zboru Gl. Matice poklonjena Parmova skladba »Povodni mož« s sodelovanjem celotnega zbor in orkestra. Pet skladb se bo sploh prvokrat na Slovenskem izvajalo javno. To so: dr. Krekov energičen zbor »Bratje, v kolo se vstopimo«, istega skladatelja nežno-otožen, modern zbor »Barčica«, ljubkovesel zbor Gerbičev »Pozimi« in Adamičev fino ubran zbor »Večerna«. V drugič pa se bodo izvajale na Slovenskem: Parmovo veliko koncertno delo »Povodni mož«, oba Lajovičeva simfonična stavka, Premrlova živo-strastna »Pesem žrjavov«, Jos. Michlova velika balada za moški zbor »Atila in ribič«, ki se je izvajala pod skladateljevim vodstvom prvokrat v Gorici in Devova »Tihi veter od morja«, ki jo je prvokrat pel pevski zbor Gl. Matice v predlanskem koncertu v Zagrebu. O posameznih skladbah prihodnjič.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

SUŠTERŠIČ LEZE V VLADNO LOPO.

Dunaj, 4. januarja. Današnji govor dr. Šušteršiča na shodu zaupnikov Slovenske ljudske stranke ni vzbudil v tukajšnjih političnih krogih nobene posebne pozornosti, ker so politiki smatrali Šušteršičevo opozicijo le kot pesek v oči drugim strankam. Po zadnjih konferencah dr. Šušteršiča z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom je bilo jasno, da se je našla pot, po kateri bo Šušteršič prišel v vladno večino. Zato ni vzbudil današnji njegov govor nikakega presenečenja in se preokret politike slovenskih klerikalcev razsoja popolnoma mirno.

MARŠALSKI SVET.

Dunaj, 4. januarja. Koncem prihodnjega tedna se prične na Dunaju posvetovanje maršalskega sveta pod osebnim predstvom cesarja. Tega sveta se udeleži večina nadvojvod, avstrijska generaliteta ter ministra Auffenberg in Georgi.

NOVI TURŠKI POSLANIK NA DUNAJU.

Dunaj, 4. januarja. Cesar je sprejel danes v svečanostni avdijenci novega turškega poslanika na Dunaju Mavrojani-beja z vsemi člani poslaništva.

ITALIJANSKA PRAVNA FAKULTETA.

Dunaj, 4. januarja. Poslanec Einspinner je na nekem svojem shodu govoril o italijanski pravni fakulteti takole: Nemci smo bili vedno pripravljene, da glasujemo in se zavzamemo za italijanske zahteve, odkar pa so Italijani začeli

nastopati tako izzivajoče, so se ohladile simpatije, ko smo pa zvedeli, da so v Benetkah postavili spomenik atentatorju Oberdanku, tedaj ni Nemca, ki bi bil dober Avstrijec, a bi se še mogel zavzemati za italijanske zahteve!

ŠTAJERSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 4. januarja. Nemški poslanec Einspinner je imel danes z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom daljšo konferenco o položaju v Štajerskem deželni zboru. Po konferenci je izjavil Einspinner, da je položaj ugodnejši, kakor se splošno sodi, da on sam upa na delazmožnost in sklicanje štajerskega deželne-g zboru.

ISTRSKI DEŽELNI ZBOR.

Trst, 4. januarja. Pod predsedstvom cesarskega namestnika princa Hohenloha se je vršilo danes posvetovanje italijanskih ter slovenskih-hrvaških poslancev glede delazmožnosti istrskega deželne-g zboru. Posvetovanja niso prinesla nobenega končnega rezultata ter se bodo nadaljevala jutri. V slovenskih krogih se sodi, da so vsaka pogajanja brezuspešna. in da istrski deželni zbor sploh ne bo sklican.

SITUACIJA NA HRVAŠKEM.

Budimpešta, 4. januarja. V tukajšnjih parlamentarnih krogih prevladuje mnenje, da je položaj hrvaškega bana Tomašiča po zadnjih dogodkih nezdružljiv, ter da se mora isti v najkrajšem času umakniti.

BOJI V MACEDONIJI.

Solun, 4. januarja. Bolgarske čete razvijajo po vsi Macedoniji živahno gibanje; vršilo se je že več spopadov med ustaši in vojaštvom. Iz Soluna odhajajo vsak dan veliki transporti vojaštva v Macedonijo.

PERZIJSKI KONFLIKT.

London, 4. januarja. Z ozirom na kritični položaj v Perziji je angleško vojno ministrstvo odposlalo del angleške sredozemske eskadre v perzijski zaliv z nalogom, da naj zasede južni del Perzije v svrhu čuvanja angleških interesov. Obenem je sklenilo povišati angleško vojno ministrstvo število angleške armade v miru za 30 odstotkov.

REVOLUCIJA V CARIGRADU?

Dunaj, 4. januarja. Vesti, ki so došle danes semkaj iz Berlina in ki govore o revoluciji v Carigradu se ne potrjujejo. Res je edino le to, da je vsaka telegrafična zveza z Carigradom pretrgana. Sodi se pa, da so temu krivi veliki sneženi meteži, ki divjajo zadnje dni na jugu.

BOJ ZA TRIPOLIS.

Dunaj, 4. januarja. Po vesteh iz Berlina, Rima in Carigrada je sklepati v najkrajšem času mirovnih pogajanj med Turčijo in Italijo.

Rim, 4. januarja. Vlada je sklenila da do konca italijansko turške vojske ne skliče parlamenta k rednem zasedanju.

NOVA PODRAZENJA MESA.

Dunaj, 4. januarja. Zveza avstrijskih kmetovalcev za alpske dežele je sklenila izdati na kmete poziv, v katerem jih pozivlje, da naj vsled kuge na gobcih in parkljih ne prodajajo več telet. Ako jih pa hočejo prodajati tedaj naj zvišajo ceno za 60 odstotkov. Posledica sklepa bo veliko podraženje mesa, posebno ker tudi sudetske kmetске organizacije pripravljajo enak sklep, ki naj stopi s 1. febr. v veljavo.

ČEŠKA SLADKORNICA V SOFIJI.

Solija, 4. januarja. Bolgarsko sobranje je sprejelo zakonsko predlogo, po kateri se dovoli neki češki družbi ustanovitev nove češke sladkornice v Soliji.

BOLGARSKI KRALJ IN KRALJEVIČ — BOLNA.

Solija, 4. januarja. Bolgarski kralj Ferdinand in prestolonaslednik Boris sta obolela na influenco.

RAZNO.

* Iz življenja ministrskega sina. Neki list v Budimpešti poroča prav zanimive doživljaje sina ogrskega domobranskega ministra Hazajja. Mladi Hazaj je obiskoval trgovsko šolo v Pešti; bil je izmed najmarljivejših učencev svojega razreda. Vedno se je učil; svojih par prostih uric na dan je vporabljal zato, da je v trgovini očeta svojega sošolca Popperja prodajal jajca in mleko. Ko je napravil pred dobrim letom zadnji izpit, si je zaželel, da zapusti dom in starše ter si v tujini pridobi novega znanja v trgovski stroki. Tako je zapustil s svojim tovarišem Popperjem Pešto in potoval na Tirolsko. Očetu je pa pustil doma pismo, naj po njem ne

poizveduje, ker bi bilo itak brezuspešno. Prijatelj sta stopila na Tirolskem v neki mali vasi kot hlapca v mlekarstvo podjetje. Po noči sta pazila na konje in krave, čez dan sta pa opravljala vse posle, katere se jima je ukazalo. Toda kmalu sta se naveličala tega življenja, odpeljala sta se v Berlin. Med tem jima je pošel denar, toda sramovala sta se vrniti v domovino; tako sta prestradala več dni; končno sta pa vendar dobila službo kot slugi pri tvrdki Wertheim. Toda mladeničema, ki sta bila navajena boljšega življenja, se ni več ljubilo, trpeti pomanjkanja in opravljati službo slug. Zato sta končno le pisala starišem, kje da se nahajata in prosila odpuščanja. Stariši, veseli, da so dobili poročilo od svojih že dolgo pogrešanih otrok, so jima takoj odpustili. Sedaj bivata prijatelja še vedno v Berlinu, toda ne več kot slugi, temveč kot slušatelja trgovske visoke šole.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmarjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašujem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglasih ni nič popusta in se plačujejo vsprejeti zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Kdor išče godbo za zabavne večere itd. naj se obrne na tamburaški kvintet »Zora«. Ponudbe: »Zora« »Prva anončna pisarna.

O. Bračko

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 12
priporoča prave fine francoske

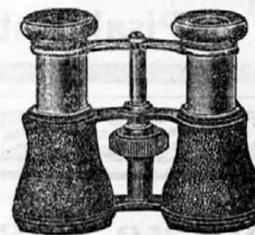
parfume, bogato zalogo rokavic
in vse v to stroko spadajoče predmete v najfl-
nejši kakovosti. Vnajna naročila točno in solidno.

Celo noč
odprto
Kavarna Leon
Stari trg št. 30
Celo
noč odprto

FR. P. ZAJEC

optični zavod

Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana

Daljnogleda, toplo-
mere, in zrakovere
vseh vrst.

Očala, ščipalniki na-
tančno po zdravni-
škem receptu.

Cenike pošiljam na
zahtevo zastoj in po-
štne prosto.

Upravništvo „Dneva“

sprejme takoj več spretnih

akviziterjev.

Plača, oziroma provizija po dogovoru. Ponudbe
na „Prvo anončno pisarno“.

VABILO

k domači

plesni veselici

ki se vrši

v soboto, dne 6. januarja t. l.
v gostilni pri Miškotu na Selu.

Začetek ob 3. popoldne. Vstop prost.

K obilni udeležbi vljudno vabi

Miško, gostilničar.

Radi inventure

prodaja

„Angleško skladišče oblek“

Ljubljana, Mestni trg št. 5

vso izgotovljeno obleko za gospode in
dečke, ter konfekcijo za dame in deklice

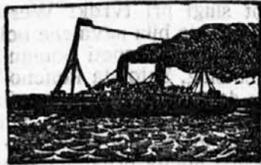
pod globoko reducirano ceno.

O. BERNATOVIČ.

Samo 6 dni z brzoparniki francoske družbe!

Najkrajša vožnja čez Havre v New York.

Veljavne vozne liste (šifkart) za vse razrede dobiš edino pri

ED. ŠMARDA
oblastveno potrjena potovalna pisarna
Ljubljana, Dunajska c. 18.

Vozne listke iz Amerike v staro domovino po najnižji ceni. Izdaja vozne listke po vseh železnicah za prirejanje zabavnih in romarskih vlakov. Vsa pojasnila istotam brezplačno.

Velika zaloga

pohištva in tapetniškega blaga

FR. KAPUS

Marije Terezije cesta 11. (Kolizej.)

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke ter kuhinjsko pohištvo.

Sprejema se tudi oprema hotelov.

Zmerne cene.

Izdelki solidni.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska c. 17

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji za rodbino in obrt

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“.

MINKA KOČJAN

Sv. Petra cesta šte. 28.

nasproti „Zlate kaplje“

založnica trebušnih pasov v tuk. dež. bolnici, se priporoča cenjenim damam v izdelovanje vsakovrstnih najmodernejših steznikov, oprsnikov, životkov, ravnodržalcev, trebušnih pasov, po navodilih gg. zdravnikov. P 659

Posebna soba za pomerjanje. Popravila se radovoljno sprejemajo.

Specialna trgovina finih ročnih del

Toni Jager

V Ljubljani, Židovska ulica šte. 5.

Predtiskarija

Tamburiranje

Montiranje

Plisiranje

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

Izihaja vsak petek ter stane četertletno K 1.80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

„DAN“ se prodaja po vseh tobakarnah po 6 vin.

Najbolj varno naložen denar!

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 milijonov K.

Stanje hranilnih vlog nad 40 milijonov K.

Rezervni sklad nad 1.200.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica šte. 8.

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/4%, brez odbitka. Nevzdignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti.

Za varnost naloženega denarja jamči zraven rezervnega sklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnice, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4%. Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ima v zalogi in priporoča sledeče:

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K. Slapšak: Turki pri Sv. Tilnu, ilustrovana knjiga. Cena 1.20 K.	M. Gregorič: Otroški oder, gled. igre za mladino. 1.50 K.	Štupar: 0 prvinah in spojnah, ilustrov. Cena 1.50 K.	Brunet: Telovadba. Cena 4 K.	Mešiček: Beleške iz fizike in kemije. Cena 40 vin.	
Marolt: Zgodovinske učne slike. Cena 2 K.	Vizitke	Kaj izide zopet ?	Kuverte s firmo	Kaj izide zopet ?	Trgovske račune
Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišnjakovega zbrani spisi I., II. in III. zvezek. Cena à 1.50 K. — Rape: Mladina. Cena 1.50 K. — Gangl: Zbrani spisi. I. zvezek. Cena 1.50 K.			Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za mladino. Cena 4 K. — Besedilo V. Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.		Žirovnikove narodne pesmi. I. in II. zvezek. Cena à 20 vin.
Bretl: Kako si ohranimo zobe. Cena 20 vin.	Vse predpisane in potrebne šolske tiskovine.	Razni napisi na lepenkah za šole.	Novo! Popravljalna znamenja na tabelah.	Tabela o pravilnem mešanju umetnih gnojil.	Vse tiskovine za knjižnice.
Uradne tiskovine za županstva.	Vse najnovejše tiskovine za obrtno - nadaljevalne šole.	Stereotipija	Litografija	Muzikalije	Založba knjig

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš, Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik, Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.